הִלְכוֹת בְּרָכַת הַפֵּרוֹת סִימָן רִיא

ל שם. **שֶׁבְּרָכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, (כז) אֵינָהּ קוֹדֶמֶת לִבְרָכַת בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ.** הַגָּהּ: בְּרָכַת הַמּוֹצִיא (כח) קוֹדֶמֶת לִבְרָכַת (מ) בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וְכָל שֶׁכֵּן לִשְׁאָר בְּרָכוֹת (אגור (סר' רמט)), וְאַף עַל פִּי (כט) שֶׁהַדָּבָר הַשֵּׁנִי חָשׁוּב (ל) אוֹ חָבִיב עָלָיו (וכן יש לדקדק מדברי הגהות מיימוניות פרק (ט') [ח'] (ה"ג, טוש ם) ומסמ"ק (מנוח קנט) שהביא הטור (וכל בו), ובית יוסף בשם רמב"ם (פ"ט הט"ו)). וְכָל הָא דְּאָמְרִינַן דְּאֶחָד קוֹדֵם לַחֲבֵרוֹ, הַיְנוּ שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל מִשְּׁנֵיהֶם לָכֵן יֵשׁ לְהַקְדִּים הֶחָבִיב אוֹ הֶחָשׁוּב, אֲבָל (לא) אִם אֵינוֹ רוֹצֶה לֶאֱכֹל (ט) [ט] מִשְּׁנֵיהֶם, אֵינוֹ מְבָרֵךְ רַק עַל זֶה שֶׁרוֹצֶה לֶאֱכֹל אַף עַל פִּי שֶׁגַּם הַשֵּׁנִי מַנַּח לְפָנָיו (תרומת הדשן סימן (ל"ג) [ל"ב]). וְכָל זֶה דְּצָרִיךְ לְהַקְדִּים הַיְנוּ דַּוְקָא לְכַתְּחִלָּה, אֲבָל אִם עָבַר וּבֵרַךְ עַל הַשֵּׁנִי, אִם הַבְּרָכוֹת שָׁווֹת יוֹצֵא וְאֵין צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ עַל זֶה שֶׁהָיָה לוֹ לְהַקְדִּים, (לב) * וּבִלְבַד שֶׁיְּהֵא דַּעְתּוֹ גַּם כֵּן (לג) * עָלָיו (י) בִּבְרָכָתוֹ (בית יוסף סימן ר"ו (ד"ה מיכן) ובזה הסימן (ד"ה כתב הה"ג) בשם רשב"א (מפ. ד"ה וק"ל)): **וְ לִהְיֶה לְפָנָיו תַּבְשִׁיל מִקֶּמַח בַּסְּמִין וְשִׁבֹּלֶת**

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

ה [ט] מִשְּׁנֵיהֶם. עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב. וּמַה שֶּׁכָּתַב שֶׁנִּסְתַּפֵּק הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס"ק יג) בְּהָיָה לְפָנָיו יַיִן וְתַבְשִׁיל (שְׁעוֹרִים) וְזֵית, כָּתַב בְּפָנִים מְאִירוֹת חֵלֶק ג' (סי' לח), מֹשֶׁ"ס דְּזִקְחִים דַּף צ' (ע"ב) בְּבַעְיָא דְּצוֹף וְעוֹלַת בְּהֵמָה וּמַעֲשֵׂר אֵיזֶה קָדֵם, מִזֶּה דִּבְרָכַת הַיַּיִן שֶׁהִיא חֲשׁוּבָה הִיא קוֹדֶמֶת וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַזַּיִת וְאַחַר כָּךְ עַל הַתַּבְשִׁיל שֶׁל שְׁעוֹרִים, עַיֵּן שָׁם, וְכֵן כָּתַב בִּבְרֵכֵי יוֹסֵף (סק"ג) בְּשֵׁם בְּתֵּי כְּהֻנָּה (ח"ב חלק בית דין סי' ב), וְכָתַב שָׁמָּה שֶׁכָּתַב בְּאֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב) בְּשֵׁם אֲגַדָּה לֹא נִמְצָא שָׁם, וְאוּלַי טָעוּת סוֹפֵר הוּא, וְעַיֵּן שָׁם דְּמִיתֵּי מִירוּשַׁלְמִי פֶּרֶק ג' דְּהוֹרָיוֹת (ה"ד) הָיָה שָׁם פַּר כר', וְכָתַב שָׁם בְּשֵׁם בְּתֵּי כְּהֻנָּה שֶׁאִם יִרְצֶה לְהוֹצִיא אֶחָד מֵהַמִּינִים לְפָנָיו יוֹצִיא הַיַּיִן, וּמַיְתֵּי עַכְּ לְדָבָר

בַּאֵר הֵיטֵב

ט"ז (סק"ד): **ה (מ) בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת.** אֲפִלּוּ הַלֶּחֶם מִשְּׁעוֹרִים וּמִינֵי מְזוֹנוֹת מֻחְשָׁים. עוֹלַת תָּמִיד (סק"ו): **(ט) מִשְּׁנֵיהֶם.** וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה לֶאֱכֹל מִשְּׁנֵיהֶם אַף שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ הֶחָבִיב, אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין עָלָיו. בֵּית יוֹסֵף (ד"ה ומ"ש רבינו בשם ה"ר פרח), מָגֵן אַבְרָהָם (סק"י). וּכְשֶׁמְּבִיאִין לְפָנָיו מְרֻקָּחַת שֶׁהִיא פְּרִי הָאֲדָמָה אוֹ פְּרִי הָעֵץ וְיַיִן שָׂרָף, מְבָרֵךְ תְּחִלָּה עַל הַמְּרֻקָּחַת אֲפִלּוּ אִם הַיַּיִן שָׂרָף חָבִיב עָלָיו, וְאִם גַּם לְעִקַּ"ר שָׁם יְבָרֵךְ עָלָיו תְּחִלָּה בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּפְשׁוּט הוּא. עוֹלַת תָּמִיד (סק"ג), עֶטֶרֶת זְקֵנִים (ריש הסימן). סֵדֶר הַפְּעֻלּוֹת, הַמּוֹצִיא, בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל חֵשִׁים, בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן, זַ"ת, בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל שְׁעוֹרִים, גָּפֶן תְּאֵנָה וְרִמּוֹן, בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה וּבוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ קוֹדְמִין לִשְׁהֶכֹּל, בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה וּבוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ קוֹדְמִין לְחָבִיב, אוֹלְינִן בָּתַר מִין שִׁבְעָה. הָיוּ שְׁנֵיהֶם חֲבִיבִים, אוֹלְינִן בָּתַר מִין שִׁבְעָה וְהַמְקֻדָּם בְּפָסוּק קוֹדֵם. שְׁנֵיהֶם אֵינָן מִין שִׁבְעָה, יֵשׁ לְהַקְדִּים פְּרִי הָעֵץ. וּלְעִנְיַן חָבִיב, אֲנַן בְּנֵי אַשְׁכְּנַז נִמְשְׁכִין אַחַר הָרֹא"ש שֶׁהַמִּין הָרָגִיל לִהְיוֹת חָבִיב, וּכְמוֹ שֶׁכָּתוּב סְעִיף א', וְאִם שְׁנֵיהֶם חֲבִיבִים, אוֹלְינַן אַחַר אֵיזוֹ שֶׁחָפֵץ עַתָּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג), וְעַיֵּן ט"ז סְעִיף קָטָן א'. וּבִרְכַּת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה קוֹדֶמֶת לְרֵיחַ. הָיָה לְפָנָיו יַיִן וְתַבְשִׁיל שְׁעוֹרִים וְזֵית צָרִיךְ עַיֵּן מַה יַּעֲשֶׂה, הָא יַיִן קוֹדֵם לְזֵית, וּשְׁעוֹרִים קוֹדְמִין לְיַיִן, וְזֵית קוֹדֵם לִשְׁעוֹרִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף קָטָן ז', עַיֵּן שָׁם. מָגֵן אַבְרָהָם (שם). [וּכְסָפֵר אֵלִיָּה רַבָּה (ס"ק יב) פְּסַק דְּיָכוֹל אַתַּבְשִׁיל שֶׁל שְׁעוֹרִים תְּחִלָּה וְאַחַר כָּךְ אַיַּין וְזֵית, וְהַבְּיָא רְאָיָה לִדְבָרָיו, עַיֵּן שָׁם]: **(י) בִּבְרָכָתוֹ.** וַאֲפִלּוּ הָיוּ שְׁנֵיהֶם לְפָנָיו בְּעֵינַיִן שֶׁיִּתְכַּוֵּן בְּפֵרוּשׁ לְפָטְרוֹ, דְּאֵינוֹ בְּדִין שֶׁיִּפְטֹר מִי שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אֶת הֶחָשׁוּב דְּדֶרֶךְ גְּרֵרָא, אֲבָל בְּדֶרֶךְ עַל

בְּאוּר הֲלָכָה

ה * וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה דַּעְתּוֹ וְכוּ'. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס"ק לב) **בְּמֶה שֶׁכָּתְבוּ דַּאֲפִלּוּ הָיוּ שְׁנֵיהֶם לְפָנָיו בְּעֵינַיִן שֶׁיִּתְכַּוֵּן לוֹ בְּפֵרוּשׁ לְפָטְרוֹ, דְּאֵינוֹ בְּדִין שֶׁיִּפְטֹר מִי שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב וְכוּ', וְהַיְנוּ בֵּין שֶׁאֵינוֹ מִין שִׁבְעָה אֶת הַמִּין שִׁבְעָה אוֹ שֶׁאֵינוֹ חָבִיב אֶת הֶחָבִיב,** כֵּן מַשְׁמַע בְּבֵית יוֹסֵף סוֹף הַסִּימָן (ד"ה כתב בה"ג) בְּמֶה שֶׁהֵבִיא בְּשֵׁם הָרַשְׁבָּ"א (מא. ד"ה וק"ל), וְכֵן כָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים (א"א ס"ק יא) לְדִינָא. ב]**וְאִם אוֹכֵל אֹצֶל בַּעַל הַבַּיִת, כֵּיוָן דְּאִתְּמָךְ דְּבַעַל הַבַּיִת סָמִיךְ, חַיֵּי כְּאִלּוּ דַּעְתּוֹ בְּפֵרוּשׁ לְפָטְרוֹ כָּל מַה שֶׁיִּרְצֶה בַּעַל הַבַּיִת וְיָבִיאוּ לוֹ** [חִדּוּשֵׁי רַבִּי עֲקִיבָא אֵיגֶר בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת גְּנַת וְרָדִים (כלל א סי' ז)]:

*** עָלָיו בִּבְרָכָתוֹ. וְהֵנָּה כָּל זֶה לְעִנְיַן שְׁנֵי מִינֵי פֵּרוֹת, אֲבָל לְעִנְיַן מִין אֶחָד אִם הֵבִיאוּ לוֹ אֶחָד בְּרָכָה פֵּרוֹת הַיּוֹתֵר יָפִים מֵהָרִאשׁוֹנִים, עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן ר"ו**

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

(כז) אֵינָהּ קוֹדֶמֶת וְכוּ'. אֶלָּא בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ תַּקְדִּים. וּמַשְׁמַע בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) דְּדַוְקָא אִם הַפְּרִי הָעֵץ חָבִיב יוֹתֵר אָז הוּא קוֹדֵם אַף שֶׁהוּא מְאֻחָר בַּקְּרָא, אֲבָל אִם שְׁנֵיהֶם חֲבִיבִים בְּשָׁוֶה, חִטָּה קוֹדֶמֶת. אָכֵן בְּבֵאוּר הַגְּרַ"א מַשְׁמַע דִּלְפִי מַה שֶּׁמְּבָאר לְעֵיל בְּסָעִיף א' דְּהַיְכָא שֶׁאֵין בִּרְכוֹתֵיהֶן שָׁווֹת לֹא אָזְלִינַן כְּלָל בָּתַר מִין שִׁבְעָה, (יז) הוּא הַדִּין הָכָא לֹא אָזְלִינַן כְּלָל בָּתַר מְקֻדָּם, וְעַל אֵיזֶה שֶׁיִּרְצֶה יְבָרֵךְ תְּחִלָּה. וּמִכָּל מָקוֹם אִם הַחִטָּה חֲבִיבָה יוֹתֵר אָצְלוֹ, מִסְתַּבְּרָא דְּיִכָּרֵךְ עָלֶיהָ תְּחִלָּה, דְּגַם שָׁם הַלָּכָה כְּהַיֵּשׁ אוֹמְרִים דְּחָבִיב קוֹדֵם, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ שָׁם: **(כח) קוֹדֶמֶת לִבְרָכַת בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת.** פְּרוּשׁ, כְּגוֹן שֶׁיֵּשׁ שֻׁלְחָן עָרוּךְ לְפָנָיו לֶאֱכֹל פַּת, וְגַם רוֹצֶה לֶאֱכֹל לַחְמָנִיּוֹת דְּבְרָכָתָן בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת, וַאֲפִלּוּ כְּשֶׁאוֹכְלָן בְּתוֹךְ הַסְּעוּדָה [כְּגוֹן (יח) שֶׁבְּלֵילָתָן רַכָּה וְאוֹכְלָן לְתַעֲנוּג וְלֹא לְשָׂבַע, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן קס"ח סָעִיף ח'], מִצְוָה שֶׁיִּטֹּל יָדָיו וִיבָרֵךְ הַמּוֹצִיא תְּחִלָּה עַל הַפַּת, דִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא חֲשׁוּבָה, וְאַחַר כָּךְ יְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל הַלַּחְמָנִיּוֹת. דְּאִי מַיְירֵי בְּשֶׁאֵר תַּבְשִׁילִין, בְּלָאו טַעְמָא דִּבְרָכַת הַמּוֹצִיא חֲשׁוּבָה צָרִיךְ לְבָרֵךְ תְּחִלָּה עַל הַפַּת וְלִפְטֹר מִמֵּילָא אֶת הַתַּבְשִׁיל, דְּאִי יְבָרֵךְ תְּחִלָּה עַל הַתַּבְשִׁיל נִמְצָא גּוֹרֵם בְּרָכָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה, וְאָסוּר [מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ט)]: **(כט) שֶׁהַדָּבָר הַשֵּׁנִי חָשׁוּב.** כְּגוֹן שֶׁהַלֶּחֶם מִשְּׁעוֹרִים וְהַמְּזוֹנוֹת מֻחְשִׁים [אַחֲרוֹנִים], וְהוּא הַדִּין כָּל כְּהַאי גַּוְנָא שֶׁהַדָּבָר הַשֵּׁנִי הוּא חָשׁוּב (יט) בְּעַצְמוֹ יוֹתֵר מֵהַדָּבָר הָרִאשׁוֹן: **(ל) אוֹ חָבִיב עָלָיו.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁבֶּאֱמֶת אֵינוֹ חָשׁוּב יוֹתֵר מֵהָרִאשׁוֹן, אַךְ בְּעֵינָיו הוּא חָבִיב יוֹתֵר. וּפְשׁוּט דְּהוּא הַדִּין אִם הוּא חָבִיב וְחָשׁוּב בְּיִחַד: **(לא) אִם אֵינוֹ רוֹצֶה.** וַאֲפִלּוּ רוֹצֶה לֶאֱכֹל מִשְּׁנֵיהֶם (כ) אַךְ שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ עֲדַיִן הֶחָבִיב לְפָנָיו, אֵין צָרִיךְ לְהַמְתִּין: **(לב) וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה דַּעְתּוֹ וְכוּ'.** וַאֲפִלּוּ (כא) הָיוּ שְׁנֵיהֶם לְפָנָיו בִּשְׁעַת בְּרָכָה, בְּעֵינַן שֶׁיִּתְכַּוֵּן לוֹ (כב) בְּפֵרוּשׁ לְפָטְרוֹ, דְּאֵינוֹ בְּדִין שֶׁיִּפְטֹר מִי שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אֶת הֶחָשׁוּב דֶּרֶךְ גְּרֵרָא אֶלָּא בְּכַוָּנָה. אֲבָל אִם בֵּרַךְ עַל הָחָשׁוּב, פּוֹטֵר אֶת שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אֲפִלּוּ לֹא נִתְכַּוֵּן בְּפֵרוּשׁ לְפָטְרוֹ, כֵּיוָן שֶׁהָיָה מֻנָּח לְפָנָיו עַל הַשֻּׁלְחָן בִּשְׁעַת בְּרָכָה. וְאִם הֵבִיאוּ לוֹ אַחַר שֶׁכְּבָר כָּלָה הַמִּין הָרִאשׁוֹן, צָרִיךְ לַחֲזֹר וּלְבָרֵךְ. וְאִם הֵבִיאוּ לוֹ אַחַר שֶׁבֵּרַךְ אֲבָל עֲדַיִן לֹא כָּלָה אֲכִילָתוֹ, יֵשׁ דַּעוֹת בַּפּוֹסְקִים, וְסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל [כָּל זֶה מְבֹאָר בְּסִימָן ר"ו (סעיפים ב, ה) עַיֵּן שָׁם בְּאַחֲרוֹנִים וּבְמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ"ב], וּלְכַתְּחִלָּה מְבֹאָר שָׁם בְּרַמַ"א דְּיֵשׁ לְזַהֵר לְכַוֵּן לִפְטֹר אֶת אֲשֶׁר יְבִיאוּ לוֹ אַחַר כָּךְ: **(לג) עָלָיו בִּבְרָכָתוֹ.** וְאִם הָיָה מֻנָּח לְפָנָיו אֹתָהּ וְזֵית, אַף דְּאָתְרוֹג הָיָה חָבִיב עָלָיו יוֹתֵר, קַיְמָא לַן לְעֵיל בְּסָעִיף א' דְּמְבָרֵךְ עַל הַזַּיִת שֶׁהוּא מִמִּין שִׁבְעָה, וְנִפְטָר מִמֵּילָא אַף בְּסִתְמָא הָאָתְרוֹג, וְאִם הוּא בָּרֵךְ עַל הָאָתְרוֹג בְּסִתְמָא לֹא נִפְטַר הַזַּיִת [בַּיִת יוֹסֵף (ד"ה כתב בה"ג) בְּשֵׁם רַשְׁבָּ"א (מא. ד"ה וק"ל)]. וּמִכָּל מָקוֹם לְפִי מַה שֶּׁהֵבֵאנוּ שָׁם בְּבֵאוּר הֲלָכָה הַרְבֵּה רִאשׁוֹנִים דְּסָבְרִי לְהוּ גַּם כֵּן כְּדַעַת הָרַמְבַּ"ם (פ"ח ה"י"ג) הַמּוּבָא שָׁם בְּסָעִיף ב' דְּחָבִיב עָדִיף אַף לְגַבֵּי מִין שִׁבְעָה, נִהְיֶה דִּלְכַתְּחִלָּה בְּוַדַּאי טוֹב לִנְהֹג כַּדָּעָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִיא סְתָמִית וּלְבָרֵךְ עַל הַזַּיִת, מִכָּל מָקוֹם בְּדִיעֲבַד שֶׁבֵּרַךְ עַל הֶחָבִיב כִּדְעַת הָרַמְבַּ"ם וְסִיעָתוֹ, לְכָאוֹרָה בְּוַדַּאי לֹא יַחֲזֹר וִיבָרֵךְ עַל הַזַּיִת, דִּלְשִׁיטָתָם הִיא בְּרָכָה לְבַטָּלָה, א]וּכְבָר כָּתַב שָׁם הַט"ז (סק"א) דְּמַאן דְּעָבִיד כְּרַמְבַּ"ם גַּם כֵּן

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ה (י) וְהַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ח) אָזִיל לְשִׁיטָתוֹ בְּסָעִיף קָטָן ב' דְּסָבְרִי לֵיהּ שָׁם דְּיֵשׁ לְחַלֵּק בָּזֶה, דְּכֵיוָן שֶׁשְּׁנֵיהֶם מִמִּין שִׁבְעָה וְחָזְינַן דְּהַקָּרֵב אַקְדְּמֵיהּ, אֲנַן נָמֵי מַקְדִּימִינַן, וּכְעֵין זֶה כָּתַב גַּם הַט"ז בְּאוֹת ג', עַיֵּן שָׁם. אָכֵן לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הָרַשְׁבָּ"א (מא. ד"ה וק"ל) דְּעַל כָּרְחָךְ לֹא מַיְירֵי הַקָּרֵב בְּכוּסֵּם כְּלָל, לֹא שַׁיָּךְ כְּלָל סְבָרָתָם, וּבְלָאו הָכֵי הֵיא סְבָרָא מְחֻדָּשָׁת נֶגֶד שְׁאָרֵי פּוֹסְקִים וּבָאָה רַק לְתָרֵץ דִּבְרֵי הַשּׁוּר, עַיֵּן שָׁם בְּמָגֵן אַבְרָהָם, לָכֵן לֹא חַשׁ לְהַ

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] וּרְאֵה לְעֵיל בְּלִקּוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב לס"ק י"ג שֶׁהָרַב פָּסַק כְּהַט"ז. **ב]** בְּקִצּוּת הַשּׁוּלְחָן (סי' נו סק"ו) כָּתַב שֶׁמִּמַּשְׁמָעוּת שו"ע הָרַב (סי' רו סעי' ט-י) נִרְאֶה שֶׁאֲפִלּוּ אוֹרְחִים שֶׁדַּעְתָּם עַל כָּל מַה שֶׁיָּבִיא בַּעַל הַבַּיִת אֵין זֶה כְּמִתְכַּוֵּן בְּפֵרוּשׁ לְפָטוֹר גַּם הַמִּינִים הַחֲשׁוּבִים.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן, וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן, כַּיּוֹצֵא דְּמִבָּרֵךְ עַל הַתַּבְשִׁיל בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת בִּרְכָתוֹ קוֹדֶמֶת, אַף עַל גַּב דְּהַנָּךְ מִמִּין שִׁבְעָה (לד) * וְאִיהוּ לָאו (יז) [יא] מִמִּין שִׁבְעָה, מִכָּל מָקוֹם כַּיּוֹצֵא דַּחֲשִׁיבִי. (לה) דְּעֶבְדֵי מִינַיְיהוּ פַּת וּמְבָרֵךְ עֲלֵיהוּ הַמּוֹצִיא וּבִרְכַּת הַמָּזוֹן, קוֹדֶמֶת אַף עַל גַּב דְּלֹא עֲבָדִינְהוּ פַּת:

רִיב שֶׁהָעִקָּר פּוֹטֵר הַטָּפֵל. וּבוֹ ב׳ סְעִיפִים:

א א כָּל (ו) שֶׁהוּא עִקָּר וְעִמּוֹ טְפֵלָה (פְּרוּשׁ, דָּבָר בִּלְתִּי נֶחְשָׁב), מְבָרֵךְ עַל הָעִקָּר וּפוֹטֵר אֶת הַטְּפֵלָה, בֵּין מִבְּרָכָה שֶׁלְּפָנֶיהָ בֵּין מִבְּרָכָה שֶׁלְּאַחֲרֶיהָ, לֹא מִבַּעְיָא (א) * אִם הָעִקָּר מְעֹרָב עִם הַטָּפֵל, ב אֶלָּא אֲפִלּוּ מְבֹרָכוֹת מ״ד (ע״א). ב הָרא״ש שָׁם (פ״ו סי׳ כו).

בֵּאוּר הַיטֵב

הַחְשׁוּב פּוֹטֵר אֶת שֶׁאֵינוֹ חָשׁוּב אֲפִלּוּ לֹא נִתְכַּוֵּן בְּפֵרוּשׁ לְפָטְרוֹ. בַּיִת יוֹסֵף (ד״ה וכתב בה״ג), עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא): (יז) מִמִּין שִׁבְעָה. אַף עַל גַּב דְּהֵם בִּכְלָל חִטָּה וּשְׂעוֹרָה, מִכָּל מָקוֹם אֵין נִזְקָרִין בְּהַדְיָא בְּקָרָא, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קס״ח סְעִיף ד׳:

א (ו) שֶׁהוּא עִקָּר. וְכָל שֶׁהוּא הָרֹב הוּא הָעִקָּר. וְכָל שֵׁשׁ בּוֹ מֵחֲמִשָּׁה מִינִין אָזְלִינַן בָּתְרֵיהוּ וּכְלָבֵד שֶׁיִּהְיֶה בָּהֶם מִשֶּׁהוּ, אֲבָל אִם עָרְבוּ בְּמִיִם עַד שֶׁהוּא רַךְ, מְבָרֵךְ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

מִבְּבָא קַפָּא דַּף (פ״ד) [פ׳] (ע״ב) דְּאָמְרִי נְתִירָה שְׁמוּאֵל: ו [יא] מִמִּין שִׁבְעָה. עַיֵּן בְּזִכְרוֹן יוֹסֵף חֵלֶק אֹרַח חַיִּים סִימָן כ׳ מַה שֶּׁכָּתַב בָּזֶה:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

שַׁפִּיר עֲבִיד. וְיוֹתֵר נָרְאֶה לִי דַּאֲפִלּוּ אִם הוּא מְבָרֵךְ עַל הַזַּיִת טוֹב שֶׁיְּכַוֵּן בְּהָדְיָא לִפְטֹר גַּם הָאָתְרוֹג, אַחֲרֵי דְּהָאָתְרוֹג חָבִיב לוֹ יוֹתֵר, וּלְדַעַת הָרַמְבַּ״ם (שם) וְסִיעָתוֹ אֵינוֹ יוֹצֵא בָּזֶה מִפֵּילָא עַל הָאָתְרוֹג, וְכֵן כָּל כְּהַאי גַּוְנָא הֵיכָא שֶׁיֵּשׁ דֵּעוֹת בְּפוֹסְקִים עַל אֵיזֶה דָּבָר יְבָרֵךְ בְּתִחִלָּה, יְהֵיֶה זָהִיר בִּשְׁעַת בְּרָכָה לְכַוֵּן לִפְטֹר שְׁנֵיהֶם, דְּבָלְאו הָכִי יֵשׁ חֲשָׁשׁ דְּאוֹכֵל הַמִּין הַשֵּׁנִי בְּלֹא בְּרָכָה: ו (לד) וְאִיהוּ לָאו מִמִּין שִׁבְעָה. אַף עַל גַּב דְּכַסְּמִין מִין חִטִּין, וְשִׁבֹּלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן מִין שְׂעוֹרִים, (כג) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּאֵין נִזְקָרִין בְּהָדְיָא בַּקְּרָא אֵין בָּהֶם חֲשִׁיבוּת מִין שִׁבְעָה כָּל כָּךְ כְּמוֹ הַמְפֹרָשִׁים בְּהָדְיָא בַּקְּרָא: (לה) דְּעֶבְדֵי מִינַיְיהוּ פַּת. וְגַם הֵם בִּכְלַל חִטָּה וּשְׂעוֹרָה דִּקְרָא עַל כָּל פָּנִים [דְּחִטָּה וּשְׂעוֹרָה קוֹדְמִין לְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן]. וְכָתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) דְּדַוְקָא הָנֵי דַּחֲשִׁיב כָּאן, אֲבָל זַיִתִּים עִם תַּבְשִׁיל שֶׁל שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל, זַיִתִּים קוֹדְמִין מִשּׁוּם דְּמַקְדְּמִין בַּקְּרָא, א אֲבָל כַּמָּה אַחֲרוֹנִים חָלְקוּ עַל זֶה וְכַנַּ״ל בְּסָעִיף קָטָן כ״ה עַיֵּן שָׁם. וְעַתָּה נָבוֹא לְבָאֵר סֵדֶר הַמַּעֲלוֹת בְּקִצָּרָה, וְכָל הַמְּאֻחָר מֻחְבָּרוֹ הוּא גְּרוּעַ מֻחְבָּרוֹ. הַמּוֹצִיא [אֲפִלּוּ מַפָּת (כד) שֶׁל שִׁבֹּלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן]. בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל מַעֲשֵׂה קְדֵרָה וּפְחָשִׁים. בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל מַעֲשֵׂה קְדֵרָה (כה) דִּשְׂעוֹרִים. בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל מַעֲשֵׂה קְדֵרָה (כו) דִּשְׁבֹּלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן שֶׁהוּא גַּם כֵּן מִין שְׂעוֹרִים [וּבוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת דִּשְׂעוֹרִים, כֵּיוָן דִּשְׂעוֹרָה מִפֹּרָשׁ בַּקְּרָא, קוֹדֵם לָהֶן, (כז) וַאֲפִלּוּ לְכַסְּמִין שֶׁהוּא מִין חִטִּים הוּא גַּם כֵּן קוֹדֵם]. בּוֹרֵא פְּרִי הַגָּפֶן. (כח) תְּאֵנִים. (כט) זֵיתִים. (ל) תְּמָרִים. בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ וּפְרִי הָאֲדָמָה. שֶׁהַכֹּל. וּבְכָל אֵלּוּ אֵין מְשַׁגִּיחִין (ג) עַל הֶחָבִיב כְּלָל, דְּמִי שֶׁהוּא מֵאָחַר מֻחְבָּרוֹ אֲפִלּוּ הוּא חָבִיב יוֹתֵר, כְּגוֹן שֶׁהָיָה חָבִיב לוֹ הַשֶּׂהָכֹל, אֲפִלּוּ הָכִי הַפְּרִי הָאֲדָמָה קוֹדֵם לוֹ, וְכֵן בְּכָל הַנַּ״ל. בּוֹרֵא פְּרִי הָעֵץ וּבוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה, (לא) אוֹתָן שְׁנֵיהֶם חֲבִיבִין, אוֹתָן בָּתַר מִין שִׁבְעָה, וְאִם אֶחָד מֵהֶן מַקְדֵּם בְּפָסוּק, כְּגוֹן שֶׁכּוֹסֵס קְלָיוֹת חִטָּה דְּבִרְכָתוֹ בּוֹרֵא פְּרִי הָאֲדָמָה וְאוֹכֵל זַיִת, יַקְדִּים חִטָּה דְּהוּא קוֹדֵם בַּקְּרָא, כֵּן כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם (שם), וְהַגְּרַ״א פָּלִיג עַל זֶה וְכֵמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ לְעֵיל בְּסָעִיף קָטָן כ״ז עַיֵּן שָׁם. שְׁנֵיהֶם אֵינָן מִין שִׁבְעָה, יֵשׁ לְהַקְדִּים פְּרִי הָעֵץ אִם שָׁוִים בַּחֲבִיבוּת, הָא לְאוֹ הֶכִי חָבִיב קוֹדֵם, וְכַנַּ״ל. וְכֵן שְׁנֵיהֶם פְּרִי הָאֲדָמָה אוֹ שְׁנֵיהֶם שֶׁהַכֹּל, (לב) אֲזִלִינַן בָּתַר חָבִיב. [ג]וְהִנֵּה מַה נִּקְרָא חָבִיב, אֲנַן בְּנֵי אַשְׁכְּנַז נִמְשָׁכִין אַחַר הָרֹאשׁ (פ״ו סי׳ כה) וְסִיעָתוֹ שֶׁהוּא הַמִּין הָרָגִיל לִהְיוֹת חָבִיב אֶצְלוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף א׳, וְאִם שְׁנֵיהֶם חֲבִיבִים אֶצְלוֹ אֲזִלִינַן אַחַר אֵיזֶה שֶׁחָפֵץ עַתָּה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסָעִיף ב׳ לְהָרַמְבַּ״ם. בִּרְכַּת אֲכִילָה וּשְׁתִיָּה (לג) אֲפִלּוּ בִּרְכַּת שֶׁהַכֹּל קוֹדֶמֶת לִבְרִכַּת הָרֵיחַ:

א (א) אִם הָעִקָּר מְעֹרָב. כְּגוֹן כָּל תַּעֲרוֹבוֹת שְׁנֵי מִינִים, שֶׁהָאֶחָד הוּא הָעִקָּר וְהַשֵּׁנִי אֵינוֹ בָּא אֶלָּא לְתַקְּנוֹ וּלְהַכְשִׁירוֹ, אוֹ אֲפִלּוּ שְׁנֵיהֶם עִקָּרִים אֶלָּא שֶׁהָאֶחָד מֻרְכָּבָה מֵחֲבֵרוֹ, הָרֹב הוּא (ו) הָעִקָּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן ר״ח סָעִיף ז׳, (ב) וַאֲפִלּוּ כָּל מִין וָמִין עוֹמֵד בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְנִכָּר, נַמִי בָּתַר רֹב אָזְלִינַן. וְעַל כֵּן בִּפְורִים שֶׁמְּרַקְּחִין שֶׁמְּשַׁמְּרִין בְּדֻכָּשׁ וּמְעָרְבִין בָּהֶם פִּתִּיתֵי אֱגוֹז, כָּל שֶׁרֹב שֶׁמְּשַׁמְּרִין, בָּתַר הָעִקָּר אָזְלִינַן וּמְבָרֵךְ פְּרִי הָאֲדָמָה. (ג) וּמִיהוּ כָּל זֶה דַּוְקָא בְּשֶׁשְּׁנֵיהֶם הוּא דָּבָר חָשׁוּב, הָא אִם אֶחָד מֵהֶן אֵינוֹ דָּבָר חָשׁוּב אַף שֶׁהוּא הָרֹב, בָּטֵל הוּא לְגַבֵּי

בֵּאוּר הַלָּכָה

בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן כ״ו בְּשֵׁם הָאֲלִיָּה רַבָּה (שם סק״י):

ו * וְאִיהוּ לָאו מִמִּין שִׁבְעָה וְכוּ׳. לְפִי מַה דְּכָתַב הַמַּחֲבֹר לְעֵיל בְּסָעִיף א׳ בַּדַּעָה הָרִאשׁוֹנָה דְּהִיא סְתָמִית, דְּהֵיכָא דְּאֵין בִּרְכוֹתֵיהֶן שָׁווֹת לֹא אָזְלִינַן בָּתַר מִין שִׁבְעָה, אֵין מָקוֹם לִדְבָרִים אֵלּוּ, אֲכָל הָאֱמֶת דְּדָבָר זֶה הֲלֹא הוּא מֻהְגָּהַת מַיְמוֹנִי (פ״ח הי״ג אות ש) בְּשֵׁם הָרַ״מ, וְיָדוּעַ דִּשְׁיטַת הָרַ״מ הוּא דְּאַף בְּאֵין בִּרְכוֹתֵיהֶן שָׁווֹת מִין שִׁבְעָה עָדִיף:

א * אִם הָעִקָּר מְעֹרָב. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (סק״א). וּבְדָרְךְ הַחַיִּים אוֹת י״ח [בְּדִין דְּבָרִים הַמְּתֻגָּנִים] כָּתַב וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, אִם אוֹכֵל שְׁנֵי מַאֲכָלִים שֶׁהֵן מְעֹרָבִין בְּקְעָרָה אַחַת, אִם עִקַּר כַּוָּנָתוֹ עַל הָאֶחָד מְבָרֵךְ עָלָיו וּפוֹטֵר הַשֵּׁנִי אֲפִלּוּ הוּא הַמֻּפְלָט, מַה שֶּׁהוּא הָרֹב הוּא הָעִקָּר, עַיֵּן שָׁם, אֲבָל אִם יֵשׁ בְּהַתַּעֲרוֹבוֹת אֲפִלּוּ מְעַט מַחֲמֶשֶׁת מִינִים שֶׁעָרַב בְּתוֹכוֹ כְּדֵי לֶאֱכֹל מְבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת וּפוֹטֵר הַשֵּׁנִי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. אֲכָל בְּחֵי אָדָם. בְּכְלַל נ״א סָעִיף י״ג וּבְכְלַל נ״ד סָעִיף ט׳ מְצַדֵּד דְּהֵיכָא דְּמִנְּבַר וּמְבַדֵּל כָּל מִין בִּפְנֵי עַצְמוֹ מְבָרֵךְ עַל כָּל מִין וָמִין, וְלֹא אָזְלִינַן בָּתַר רֹובָא וְלֹא בָּתַר חֲמִשָּׁה מִינֵי דָּגָן. [ד]וּלְמַעֲשֶׂה נִרְאֶה דְּסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל וְלֹא יְבָרֵךְ אֶלָּא בְּבִרְכַּת הֶרֶב, וְכֵן בְּתַבְשִׁיל שֶׁמְּעֹרָב בּוֹ מֵחֲמִשָּׁה מִינֵי דָּגָן יְבָרֵךְ רַק בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת [וְנִכּוֹן עַל הַמִּטְחֵנֶה בַּסּוּף, אִם יֵשׁ בּוֹ בְּזַיִת דָּגָן מִכָּל אֲכִילַת פְּרָס], וְכֵן מַשְׁמַע בִּפְרִי מִגְדִּים בְּפִתְיחָה בְּעִנְיַן בִּרְכַּת הַנֶּהֱנִין אוֹת י״א, דְּאֲפִלּוּ הֵיכָא דְּמִנְּכַר כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ נְמֵי בָּתַר רֹובָא אָזְלִינַן, וְכֵן בָּתַר חֲמִשָּׁה מִינִין אֲפִלּוּ הֵם הַמְּפוּרָט, וְלֹא יְבָרֵךְ אֶלָּא בְּרָכָה אַחַת, וְכֵן שְׁמַעְתִּי מוֹרִים בְּשֵׁם גָּאוֹן אֶחָד. וְהָרוֹצֶה לִחֹשׁ לְדַעַת חַיֵּי אָדָם, יִמְצַוֵּ הַפְּרִי אֲדָמָה וְיִהְיֶה מְעֹרָב עִם פִּתִּיתֵי הַצְפָּה אוֹ הַגְּרוּיִסִין שֶׁל חֲמִשָּׁה מִינֵי דָּגָן וְיֹאכְלֵם בְּיַחַד וִיבָרֵךְ בּוֹרֵא מִינֵי מְזוֹנוֹת עַל שְׁנֵי הַמִּינִים בְּיַחַד. וְכֵן לְעִנְיַן שְׁאָרֵי מִינִים שֶׁאֵינָם מֵחֲמִשָּׁה מִינֵי דָּגָן, אִם

שַׁעַר הַצִּיּוּן

ו (כג) מְגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב): (כד) פְּרִי מִגְדִּים (סדר המעלות סק״א): (כה) אַף שֶׁפְּתִחָלָה לֹא נִזְכַּר זֶה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג), לְבַסּוֹף פֵּרֵשׁ בְּהָדְיָא דְּהוּא קוֹדֵם לְיֵינִי, וְעַיֵּן בְּחֵי אָדָם (כלל נז ס״ו): וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (ס״ק יג): (כו) כֵּן כָּתַב הָרַמְ״א בְּסָעִיף ד׳ בְּהַגָּהָ״ה דְּכָל מַעֲשֶׂה קְדֵרָה דַּחֲמֶשֶׁת מִינִים קֹדֶם לְיֵינִי [פְּרִי מִגְדִּים (סדר המעלות סק״ב)]: (כז) בְּסִימָן קס״ח (ס״ה), עַיֵּן שָׁם: (כח) אַף דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק ח, יג) וְט״ז (סק״ד) כָּתְבוּ דְּזַיִתִּים קוֹדֵם לְמִינֵי מְזוֹנוֹת דִּשְׂעוֹרִים, הָכָא כָּתְבוּ לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כה) דְּהָרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דִּשְׂעוֹרָה קוֹדְמִין, וּמִפֵּילָא הוּא הַדִּין דִּשְׁבֹּלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן, וְכֵן מוּכָח בְּאֶלְיָה הָעוֹלֶה (ס״ו), עַיֵּן שָׁם: (כט) כֵּן אִיתָא בְּסָעִיף ד׳ (כא) מְגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב): (כב) פְּרִי מִגְדִּים (סדר המעלות סק״א): (כג) נִזְכַּר זֶה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג), לְבַסּוֹף פֵּרֵשׁ בְּהָדְיָא דְּהוּא קוֹדֵם לְיֵינִי, וְעַיֵּן בְּחֵי אָדָם (כלל נז ס״ו): (כד) כֵּן כָּתַב הָרַמְ״א בְּסָעִיף ד׳ בְּהַגָּהָ״ה דְּכָל מַעֲשֶׂה קְדֵרָה דַּחֲמֶשֶׁת מִינִים קֹדֶם לְיֵינִי [פְּרִי מִגְדִּים (סדר המעלות סק״ב)]: (כה) בְּסִימָן קס״ח (ס״ה), עַיֵּן שָׁם: (כו) אַף דִּבְמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק ח, יג) וְט״ז (סק״ד) כָּתְבוּ דְּזַיִתִּים קוֹדֵם לְמִינֵי מְזוֹנוֹת דִּשְׂעוֹרִים, הָכָא כָּתְבוּ לְעֵיל בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה (ס״ק כה) דְּהָרְבֵּה אַחֲרוֹנִים חוֹלְקִין עַל זֶה וּסְבִירָא לְהוּ דִּשְׂעוֹרָה קוֹדְמִין, וּמִפֵּילָא הוּא הַדִּין דִּשְׁבֹּלֶת שׁוּעָל וְשִׁיפּוֹן, וְכֵן מוּכָח בְּאֶלְיָה הָעוֹלֶה (ס״ו), עַיֵּן שָׁם: (כז) כֵּן אִיתָא בְּסָעִיף ד׳ בְּהָדְיָא, וּתְמִיהָ עַל הַמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יג) שֶׁלֹּא זָכְרוֹ [פְּרִי מִגְדִּים (סדר המעלות סק״ו)]: (כח) אַחֲרוֹנִים: (כט) מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (ל) הַכֹּל בְּאַחֲרוֹנִים: (לא) פְּרִי מִגְדִּים (משו״ת סק״ו). וְלֹא הֶעְתִּקְתִּי כְּסִיקָא דְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם), מְשׁוּם דְּהָרְבֵּה אַחֲרוֹנִים הַסְכִּימוּ דְּמִינֵי מְזוֹנוֹת שֶׁל שְׁעוֹרִים קוֹדְמִין לְזַיִת:

א (ו) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״א): (ב) פְּרִי מִגְדִּים בְּפִתְיחָה (ס״ק יא) וְדִרְךְ הַחַיִּים אוֹת י״ח בְּדִין דְּבָרִים הַמְּתֻגָּנִים, עַיֵּן שָׁם, וְעַיֵּן בְּחֵי אָדָם בְּכְלַל נ״א אוֹת י״ג שֶׁהֶעְתִּיק כְּשִׁבְּפִּי כָּל אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ לְבָרֵךְ שִׁפּוּי בְּרָכוֹת, וּיְקַפֵּק בְּרָכוֹת לְהָקֵל: (ג) פְּרִי מִגְדִּים שָׁם לְדַעַת הַשֵּׁ״ז, וּמַשְׁמַע שֶׁהוּא מְצַדֵּד שָׁם כֵּן לְדִינָא:

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] רָאֶה לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב שָׁם. **ג]** וּבְשו״ע הָרַב (סי׳ רד ס״ז) פָּסַק שֶׁבְּאוֹכֵל וּמַשְׁקֶה שֶׁאֵינָם מִתְעָרְבִים יַחַד, אֲלָא הַמַּאֲכָל עוֹמֵד בְּעֵינוֹ בְּתוֹךְ הַמַּשְׁקֶה, אֵין לַיְלֵךְ אַחַר הָרוֹב אֲלָא אִם נִכְתַּשׁ הַמַּאֲכָל וּמְעוֹרָב עִימּוֹ אוֹ שֶׁנִּתְבַּשְּׁלוּ יַחַד, אֲבָל אִם לֹא נִתְבַּשְּׁלוּ יַחַד וְעֵירְבוּ לְאַכְלָן יַחַד אֵין הָאוֹכְלִים אַחַר הָרוֹב אֲלָא צָרִיךְ לְבָרֵךְ עַל שְׁנֵיהֶם, אֲלָא א״כ אַחַד מֵהֶם עִיקַּר אֲצָלוֹ וְהַשְּׁנִי אֵינוֹ אֲלָא לְתַקֵּן וּלְהַכְשִׁיר אֲכִילַת חֲבֵירוֹ שֶׁאִז גַּם בְּנִתְבַּשְּׁלוּ יַחַד מְבָרֵךְ עַל הָעִיקָּר אַף אִם הוּא הַמּוּעָט. וּרְאֵה עוֹד בְּסִימָן ר״ב סִי״ג וְסִכ״ג.

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah